

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΓΟΝΕΥΣ¹

της Ελένης Κοκκοτάκη-Σταυροπούλου
Κλινικής Ψυχολόγου

Ποικίλες προσεγγίσεις του θέματος

Το να είσαι «γονεύς» είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση. Γί' αυτό ανέκαθεν, όλες οι κοινωνίες φροντίζουν να υπενθυμίζουν προς τους γονείς τα σχετικά καθήκοντα τους, ενώ παράλληλα δεν παραλείπουν να εξασφαλίζουν το κύρος τους. Τελευταία, γίνεται όλο και περισσότερο φανερό, ότι η θέση του γονιού δεν είναι καθόλου εύκολη. Ούτε πάλι είναι αυτονόητο ότι αυτό κατέχει όλα τα προσόντα που απαιτεί ο ρόλος του. Ασφαλώς, θα πρέπει να αντιμετωπίσει πλέον την κατάρτιση του σε επίπεδο «επαγγελματικό». Τι άλλο, άλλωστε, υποδηλώνουν όλες αυτές οι «σχολές γονέων» και η επικείμενη καθιέρωση στη μέση εκπαίδευση μαθήματος «οικογενειακής αγωγής», δίπλα στο υφιστάμενο ήδη μάθημα «οικιακής οικονομίας»; Αυτές οι σκέψεις υπήρξαν η αφετηρία στην απόφαση μας να οργανώσουμε ένα «στρογγυλό τραπέζι», που σκοπός του θα ήταν να εξετάσει το λεπτό αυτή πρόβλημα.

Θελήσαμε πρώτα απ' όλα να περιγράψουμε το κοινωνικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο καλούνται οι σημερινοί νέοι να γίνουν γονείς σε σύγκριση με παλαιότερες συνθήκες. Ζητήσαμε, λοιπόν, τη βοήθεια της *Κοινωνιολογίας* ως προς αυτή.

¹ Εισήγηση σε *Στρογγυλή Τράπεζα* με θέμα: *Επάγγελμα Γονεύς*, που οργανώθηκε από τα Εκπαιδευτήρια Δούκα τον *Ιανουάριο του 1981*, Έκδοση Εκπαιδευτηρίων Δούκα, Αθήνα 1981, 98 σ. Διατηρήσαμε το «γονεύς» αντί γονιός που απηχεί τον χρόνο εκφωνήσεως της εισηγήσεως. Η εισηγήτρια ήταν υπεύθυνη του Γραφείου Ψυχολογικών Μελετών. *Συνεισηγητές* στην *Στρογγυλή Τράπεζα* ήταν: Ιωάννης Δανέζης, Υφηγητής Μαιευτικής και Γυναικολογίας, ο οποίος και συντόνισε την συζήτηση. Δημήτριος Σταμάτης, Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω. Ιάκωβος Καμπανέλλης, συγγραφέας. Λουκία Μουσούρου, Κοινωνιολόγος. Παναγιώτης Γιακουμής, Φιλολόγος.

Ενδιαφέρον θα παρουσίαζε να δούμε πώς η Πολιτεία διαμορφώνει νομικά τους όρους και τις συνθήκες, που διέπουν την οικογενειακή ζωή, και ιδιαίτερα τις σχέσεις γονέων και παιδιών. Υπάρχει περίπτωση να φτάσουμε στο σημείο να παίρνουν «διαζύγιο» τα παιδιά από τους γονείς τους και να τους «αποκληρώνουν»; Η **Νομική** επιστήμη ήταν αναγκαίο να διευκρινίσει τα πράγματα.

Χαρακτηριστικό της σημερινής ζωής είναι, ακόμα, ότι το παιδί περνάει όλο και μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στο σχολείο, από το βρεφονηπιακό σταθμό, μέχρι το γυμνάσιο και το λύκειο. Ο γονιός, λοιπόν, πρέπει να συνεργάζεται για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα με τους εκάστοτε παιδαγωγούς των παιδιών του. Πώς διαμορφώνονται αυτές οι σχέσεις; Μέχρι τώρα, ο παιδαγωγός ήταν ο μόνος που συντελούσε στην πνευματική ανάπτυξη του παιδιού. Η συμβολή του γονιού ήταν σχεδόν αμελητέα. Σήμερα, ο παιδαγωγός προβάλλει απαιτήσεις συνεργασίας και αναμένει βοήθεια από τους γονείς. Ποιες είναι ως προς αυτό το σημείο οι απόψεις των **Παιδαγωγών** μας;

Σ' αυτό το δύσκολο ρόλο τους οι γονείς έχουν πολλούς βοηθούς και προθύμους συμβούλους. Ιδιαίτερα πληθύνονται τα ψυχολογικά βιβλία με σχετικές οδηγίες προς τους γονείς, για ν' αποφεύγουν λάθη που θα είχαν μελλοντικές δυσάρεστες επιπτώσεις στα παιδιά τους. Τα άγχη πληθύνονται και οι ενοχές εγκαθίστανται. Θεωρήσαμε, συνεπώς, σκόπιμο να ερωτηθεί εκπρόσωπος της **Ψυχολογικής** επιστήμης.

Το «τραπέζι» μας θα χώλαινε αν δεν δινόταν ο λόγος και στους ίδιους τους **Γονείς**, όχι τόσο για ν' απολογηθούν όσο για να μπορέσουν να εκθέσουν το πώς αντιλαμβάνονται το ρόλο τους και τι έχουν να πουν και να πράξουν στις τόσες απαιτήσεις, προσδοκίες, προβολές των άλλων, ακόμα και των ίδιων των παιδιών τους. «Δύσκολοι καιροί», λοιπόν, για τους γονείς.

Νομίζω ότι, όπως θα διαπιστώσουν και οι αναγνώστες, το «τραπέζι» μας κατάφερε μέχρις ένα βαθμό να γεφυρώσει υπάρχουσες αντιθέσεις και να επιτρέψει περάσματα και ανταλλαγές. Πρέπει λοιπόν να είμαστε ευχαριστημένοι που δώσαμε την ευκαιρία να συναντηθούν τόσοι άνθρωποι και να συζητήσουν ένα τόσο καυτό θέμα.

Ψυχολογική προσέγγιση του γονικού επαγγέλματος-ρόλου

Η Ψυχολογία ως επιστήμη έχει μικρή ιστορία αλλά μεγάλο παρελθόν. Πριν από τον 18ο αιώνα συναντάμε σίγουρα ορθές θεωρήσεις για την ανθρώπινη φύση, εκείνο όμως που έλειπε ήταν μια συστηματική γνώση.

Η Ψυχολογία, λοιπόν, προσπαθώντας με τρόπο συστηματικό να κατανοήσει και να τροποποιήσει την ανθρώπινη συμπεριφορά, στράφηκε σύμφωνα και με το πνεύμα της εποχής (μιλάμε για τον 19ο αιώνα), στο ενήλικο άτομο. Αυτή η αναζήτηση της Ψυχολογίας, να γνωρίσει και να ερμηνεύσει την συμπεριφορά, οδήγησε τα βήματά της πίσω στις ρίζες, δηλαδή στην παιδική ηλικία.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να σταματήσουν σιγά-σιγά οι μεγάλοι να βλέπουν το παιδί σαν ένα μικρό ενήλικα. Αρχισαν να θεωρούν το παιδί σαν άτομο ολοκληρωμένο, με δική του συμπεριφορά, με δικές του ικανότητες, μ' ένα πλούσιο εξοπλισμό που, αν τον χρησιμοποιούσαν σωστά και στην κατάλληλη ώρα, θα μπορούσε να εξελιχθεί αργότερα σε μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Προσπάθησαν συν τοις άλλοις να καθορίσουν χρονολογικά τα διάφορα στάδια της εξέλιξης του παιδιού. Χρησιμοποιώντας στοιχεία από την έρευνα προδιέγραψαν τις συνθήκες εκείνες που θα βοηθούσαν την ανάπτυξη και η έλλειψη τους θα οδηγούσε σε μια αποκλίνουσα ή παθολογική συμπεριφορά.

Αυτή η γνώση για τον άνθρωπο, που θεμελιωνόταν στις γνώσεις και στην ερμηνεία της ψυχολογίας του παιδιού και που έθεσε το κέντρο βάρους στην ανάπτυξη, στις πρώτες εμπειρίες, στις επιδράσεις που δέχεται το άτομο από το πιο οικείο του περιβάλλον, όλη αυτή η γνώση οδήγησε την οικοδόμηση ενός μοντέλου, ενός προτύπου που θα έπρεπε να εφαρμοστεί, μιας ιδέας της γραμμής που θα έπρεπε να ακολουθηθεί.

Και, για να έρθουμε τώρα στο θέμα που μας απασχολεί, έκανε τον γονέα πιο ευαίσθητο, τον οδήγησε σε μια καλύτερη αυτογνωσία και τον έκανε να συνειδητοποιήσει τον ρόλο του, ενώ συγχρόνως του έδωσε την δυνατότητα να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες που θα συναντούσε.

Μ' αυτόν τον τρόπο οι γονείς βρήκαν μια σημαντική βοήθεια να πορευτούν σ' ένα άγνωστο κόσμο, όπως είναι ο κόσμος του παιδιού-βοήθεια οπωσδήποτε αλλά και ένα βάρος και μια τεράστια ευθύνη, γιατί τώρα ξέρουν» και κάθε αμέλεια ή παράλειψη τους καθιστά ένοχους στο μοντέλο που τόσο πλουσιοπάροχα τους προσφέρει η σημερινή Ψυχολογία, γι' αυτό ένα σκαμπίλι δεν δίνεται με την ίδια ευκολία που δινόταν άλλοτε. Παράλληλα όμως βρίσκεται και σε διλήμματα για τα ψυχολογικά μοντέλα που πρέπει να ακολουθήσει, γιατί αυτά συμφωνούν ή έρχονται σε σύγκρουση και με τα πρότυπα προς μίμηση ή προς αποφυγή που υπήρξαν οι δικοί τους γονείς, αλλά και με τον ιδανικά γονέα που ο ίδιος (ή η ίδια) έταξε στον εαυτό του να γίνει ή την εικόνα που στον γονέα προβάλλουν άλλοι θεσμοί, όπως η Πολιτεία ή η Εκκλησία.

Αυτή η σύγκρουση και αυτή η ενοχή είναι τις περισσότερες φορές καταλυτική για τον γονέα, γιατί δουλεύει σε επίπεδα του ασυνείδητου και

απαιτείται σημαντική εργασία για να έλθει αυτό σε φως και να αντιμετωπισθεί. Νομίζω πως μια σωστή δουλειά με γονείς και βοήθεια εκ μέρους της Ψυχολογίας θα ήταν και η προσπάθεια για απενοχοποίηση του γονέα που του φορτώνουν όλα τα βάρη και που αυτός δεν βρίσκει κάποιον Άτλαντα να τα ξεφορτωθεί.

Ερωτήσεις και απαντήσεις

Στο τέλος της εισηγήσεως το ακροατήριο έθεσε ερωτήσεις και ζητήθηκαν διευκρινίσεις σε ορισμένα σημεία που εθίγησαν, στα οποία απάντησε η εισηγήτρια.

Ερώτηση 1: Οι ψυχολόγοι μας κατακλύζουν κατά καιρούς με θεωρίες νέες ή παλιές, οι οποίες πρέπει να ομολογήσουμε ότι αποσκοπούν να υποβοηθήσουν το έργο του γονέα. Αλλά πολλές από αυτές τις θεωρίες βλέπουν οι γονείς να είναι ακραίες, ακρότατες, άλλες πάλι οι ίδιοι οι ψυχολόγοι λένε ότι ήταν πλάνη και τις καταργούν. Τελικά ο γονιός δεν ξέρει τι να ακολουθήσει και βρίσκεται σε σύγχυση. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτά;

Απάντηση: Σκέπτομαι, πως δεν θα υπάρχει αντίρρηση από κανέναν, αν πω ότι η συμβολή της Ψυχολογίας ως επιστήμης είναι μεγάλη. Όχι μόνο στον τομέα της κατανόησης της παθολογικής συμπεριφοράς αλλά και της καθοδήγησης για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου γενικά και του παιδιού ειδικότερα. Παρ' όλα αυτά όμως πολλές φορές στηρίζουμε στην Ψυχολογία και στους εκπροσώπους της υπερβολικές ελπίδες, ή έχουμε πολλές απαιτήσεις. Αυτό δεν θα ήθελα να το αναπτύξω τώρα περισσότερο, θα πω μόνο ότι τις περισσότερες φορές δεν συνειδητοποιούμε παράλληλα τις ελλείψεις που υπάρχουν ανάμεσα στις διάφορες ψυχολογικές Θεωρίες και Σχολές, ελλείψεις είτε θεωρητικές είτε πρακτικές και πάνω απ' όλα τις ενδεχόμενες κακές εφαρμογές.

Δεν είναι πάντοτε οι υφιστάμενες διαφορές μεταξύ των ψυχολογικών Σχολών που προκαλούν την σύγχυση ούτε οι ελλείψεις. Παρατηρείται και μια σχετική βιασύνη να εφαρμοστούν τα αποτελέσματα μιας θεωρίας, μεθόδου ή έρευνας στην παιδαγωγική πράξη. Μ' αυτές όμως τις προϋποθέσεις είναι ενδεχόμενο, όσοι θα εφαρμόσουν στην πράξη τα δεδομένα αυτά ή να μην τα έχουν κατανοήσει πλήρως, λόγω ελλιπούς καταρτίσεως, ή να μην είχαν τον καιρό να τα αφομοιώσουν κι όμως σπεύδουν να τα εφαρμόσουν

Μια άλλη δυσκολία προέρχεται από την διάθεση να μεταφέρουμε στην πράξη και να διευρύνουμε την εφαρμογή ψυχοπαιδαγωγικών αποτελεσμάτων, που επιτεύχθηκαν σε συγκεκριμένες ομάδες παθολογικών ή αποκλινόντων παιδιών και εφήβων. Έτσι γενικεύονται και προτείνονται ως πρότυπο συμπεριφορές που είχαν επιτυχία σε ψυχοθεραπευτικά κέντρα ή άλλα ιδρύματα. Η μεταφορά αυτή δεν είναι πάντα εγγυημένη. Έτσι βλέπουμε να αποτυγχάνει η εφαρμογή τους - κι είναι φυσικό- όταν εφαρμοστούν σε κανονικά σχολεία ή στην οικογένεια. Σαν παράδειγμα αναφέρω τις δυσκολίες που παρατηρούνται με την εφαρμογή των θεωριών του Νηλ και του Μπετελχάιμ.

Τελικά ανάμεσα σ' όλες αυτές τις θεωρίες ο γονιός δεν πρέπει να ξεχάσει μια βασική αρχή της Ψυχολογίας και της Παιδαγωγικής, την αρχή της εξατομικεύσεως. Οποιαδήποτε θεωρία ο γονιός καλείται να την εφαρμόσει στο παιδί του και κανένας γονιός δεν είναι ίδιος με τον άλλο, όπως και κανένα παιδί δεν είναι ίδιο με το άλλο. Κάθε παιδί έχει τη θέση του και την σειρά του όπως και ο γονιός. Αυτή η διαπίστωση είναι που δημιουργεί αυξημένες ευθύνες αλλά και επιτυχείς διεξόδους στο πρόβλημά μας.

Ερώτηση 2η: Θα ήθελα κ. Σταυροπούλου να μας πείτε κάτι χειροπιαστό. Μέχρι πού πρέπει να φτάνει η άρνηση στο αίτημα του παιδιού. Αυτό είναι το σοβαρότερο θέμα. Ξέρω τη περίπτωση μιας μητέρας, η οποία σύμφωνα με κάποιο από τα νέα συστήματα αγωγής του παιδιού, είχε υποστεί πλύση εγκεφάλου να μη λέει ποτέ στο παιδί «όχι», να μην το καταπιέζει. Κάποτε το παιδί ανοίγει το ψυγείο, παίρνει όλα τα αυγά από μέσα τα σπάει στο ταβάνι και αυτή κάθεται και το κοιτάζει Το αναφέρω ως παράδειγμα, για να δούμε μέχρι πού μπορεί να φτάσει η άρνηση στο παιδί...

Απάντηση: Νομίζω ότι την απάντηση τη δώσατε ήδη μόνος σας. Η άρνηση δεν μπορεί να έρθει ένα ωραίο πρωί, εφόσον έχω αφήσει ήδη ελευθερία σ' αυτό το παιδί, και ύστερα ένα πρωί, να βάλω ορισμένους περιορισμούς. Δεν θ' αρνηθώ τελείως ξαφνικά και αδικαιολόγητα. Η άρνησή μου τοποθετείται σαν συνέπεια μιας στάσεως ζωής, ενός «πιστεύω». Όταν η στάση του γονιού είναι τέτοια που επιτρέπει συνήθως τα πάντα στο παιδί και οι τυχόν απαγορεύσεις που ακολουθούν εξαρτώνται από τη διάθεση και την ανεκτικότητα του γονιού εκείνης της στιγμής -αν δηλαδή θα αντιδράσει η μάννα στο 10ο ή στο 9ο αυγό που σπάει το παιδί-, τότε για το συγκεκριμένο αυτό παιδί είναι πολύ φυσικό να μην καταλάβει καθόλου γιατί η μητέρα του αντέδρασε σ' εκείνον τον αριθμό σπασμένων αυγών.

Λοιπόν, εγώ νομίζω ότι βοηθάει η Ψυχολογία στην έξοδο από αυτό τον κυκεώνα της σύγχυσης, με την αρχή την οποία προσφέρει της εξατομικεύσεως. Κάθε θεωρία δεν είναι για κάθε γονιό ή για κάθε παιδί. Ο γονιός είναι μια ιδιαίτερη προσωπικότητα, όπως και το παιδί. Γι' αυτό πρέπει να βρει κανείς τον κατάλληλο τρόπο, ώστε να μπορέσει να το παιδαγωγήσει με το σύστημα το οποίο ταιριάζει περισσότερο.

Ερώτηση 3η: Το παιδί πρέπει να ακολουθεί τον τρόπο ζωής των γονέων ή ο γονιός τον δικό του; Ο γονιός πρέπει να παίζει το ρόλο του συμπαραστάτη, οδηγού ή του δικτάτορα και παράλογου γονιού;

(Φωνές ακροατηρίου: «Και τα δύο»).

Απάντηση: Νομίζω ότι πρέπει, ανάλογα με τις περιστάσεις, και οι γονείς να ακολουθούν τη ζωή των παιδιών, γιατί πρέπει να εκσυγχρονίζονται και να προσαρμόζονται στις νέες απαιτήσεις ζωής.

Τοποθέτηση 1η: Νομίζω ότι οι πιο πολλοί γονείς θα συμφωνήσουν μαζί σας. Θα πρέπει και ο γονιός να προσαρμοστεί, να συμπαρασταθεί, να καταλάβει τις απόψεις του νέου, ώστε να μπορέσει να καλύψει αυτό που λέμε χάσμα γενεών. Αν δεν ακολουθήσει και ο γονιός μια γραμμή η οποία να πλησιάζει το παιδί, ούτε τα προβλήματά του θα καταλάβει, ούτε το χάσμα που τον χωρίζει θα μπορέσει να πλησιάσει.

Τοποθέτηση 2η: Νομίζω βασικά ότι ο ρόλος του γονιού, είναι να διαπαιδαγωγήσει το παιδί από τα πρώτα του βήματα μέχρι την ωρίμανσή του, ώστε να γίνει ανεξάρτητο κοινωνικό άτομο. Εάν καταφέρει αυτό, τελείωσε ο προσορισμός του. Το πώς θα το καταφέρει είναι θέμα που ξεκινάει από τις ίδιες τις δυνάμεις του κάθε γονιού. Ωστόσο, όλοι οι γονείς νομίζω, ανεξάρτητα από την επιστημονική τους κατάρτιση, είναι σε θέση να κάνουν, όπως όλα τα ζώα στη φύση, το παιδί τους ένα άτομο ικανό μέσα στο κοινωνικό σύνολο.

Απάντηση κ. Σταυροπούλου: Πραγματικά η σχέση μεταξύ των δύο, παιδιών-γονέων, είναι ένα από τα βασικότερα θέματα, τα οποία υπάρχουν και τα οποία συζητούνται στη σημερινή εποχή. Θα ήθελα να σας δώσω πληροφοριακά το εξής: τώρα τελευταία έχει κυκλοφορήσει στη Γαλλία ένα βιβλίο με τον τίτλο: *Εγχειρίδιο για παιδιά με δύσκολους γονείς*. Το εγχειρίδιο αυτό είναι γραμμένο από μια από τις μεγαλύτερες ψυχαναλύτριες της εποχής μας. Χρησιμοποιεί ως ψευδώνυμο το Ζαν Βαν ντεν Μπρουκ². Εκεί οι

² Στην Ελλάδα έχει κυκλοφορήσει το 1999 από τις Εκδόσεις Καστανιώτη. Ο ίδιος Εκδοτικός Οίκος δημοσίευσε αργότερα, τον Δεκέμβριο του 2017 και το βιβλίο της κ. Βασιλικής Παππά, με τίτλο: *Επάγγελμα Γονέας, Τύποι Γονέων και συμπεριφορά παιδιών και εφήβων*.

συμβουλές που δίνονται για τα παιδιά είναι μεν με χιουμοριστικό τρόπο γραμμένες για τους γονείς, αλλά απευθύνονται ουσιαστικά και στα παιδιά, που πρέπει να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες, όσες μπορεί να έχουν με τους γονείς τους, δηλαδή ένα κουρασμένο πατέρα, ένα πατέρα δύσκολο, μια μητέρα που μπορεί να έχει πολλές δυσκολίες κ.λπ. Πραγματικά, αν μπορέσουν και φτάσουν σε ένα σημείο συνεννοήσεως σε οποιαδήποτε ηλικία, όχι μόνο στην εφηβική, (εκεί πλέον είναι πολύ αργά, θα έλεγα, η συνεννόηση θα πρέπει να αρχίσει από τη κούνια του παιδιού) τότε πράγματι και τα παιδιά θα μπορούν να βοηθήσουν στα προβλήματα των γονέων.

Ερώτηση 4η: Θα ήθελα να ρωτήσω την κ. Σταυροπούλου: όταν συνήθως λέμε γονιός, ρίχνουμε όλο το βάρος στη μητέρα; Ποιος είναι ο ρόλος του πατέρα;

Απάντηση: Φαντάζομαι ότι δεν θα θέλατε να σας μιλήσω θεωρητικά για το ρόλο του πατέρα. Δεν θα θέλατε βέβαια να πούμε το μεγάλο ρόλο τον οποίον παίζει μέσα στην οικογένεια. Εγώ παρ' όλη την αντίδραση, που έχετε αυτή τη στιγμή, προσωπικά πιστεύω, ότι ο καημένος ο πατέρας κατέβηκε μερικά σκαλιά από το βάθρο της εξουσίας, στο οποίο τον είχαμε τοποθετήσει εδώ και πολύ παλιά και τώρα, στη σημερινή μας εποχή, ανακατεύεται περισσότερο μέσα στην οικογένεια του, συζητεί, μιλάει και συμμετέχει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η μητέρα με τα παιδιά.

Αν θέλετε και κάτι από την προσωπική μου πείρα, τις περισσότερες φορές, για να συζητήσει με την ψυχολόγο, ένα πρόβλημα ή μια δυσκολία του παιδιού είναι η μητέρα που τηλεφωνεί, για να πάρει ραντεβού, αλλά τις περισσότερες φορές έρχονται και οι δύο μαζί, για να δει ο πατέρας με ποιο τρόπο θα μπορέσει να βοηθήσει στην επίλυση της δυσκολίας που παρουσιάζει το παιδί του. Άρα δεν είναι τόσο πολύ απομακρυσμένος, όσο ήταν παλαιότερα. Στα ελληνικά δεδομένα η αλλαγή αυτή γίνεται πάρα πολύ αργά και δεν έχει ακόμα γενικευθεί, παρ' όλα αυτά το πρότυπο του πατέρα-βοηθού, συνεργάτη της μητέρας στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού, πιστεύω ότι βιώνεται πάρα πολύ έντονα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να του αφαιρέσουμε τη δυνατότητα να ασκεί με αυθεντικό τρόπο την «πατρική εξουσία» γιατί αυτό είναι αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλή ψυχολογική εξέλιξη του παιδιού. Αυτό δεν σημαίνει ότι από την μητέρα θα αφαιρεθεί η εξουσία αλλά ούτε και από τον πατέρα η αγάπη. Εάν συνεννοηθούν και οι δύο και χρησιμοποιηθεί και η αγάπη από τον πατέρα και η εξουσία από την μητέρα, τότε θα μπορέσουν να ενεργήσουν

ευεργετικά πάνω στο παιδί. Έχει σημασία οπωσδήποτε τι νόημα δίνουμε στις έννοιες αυθεντία και εξουσία.

Ερώτηση 5η: Τελικά, πώς εσείς ως ψυχολόγος από τη σκοπιά σας και μετά από όσα ακούστηκαν, βλέπετε τη γονεϊκότητα ως επάγγελμα;

Απάντηση: Θα έλεγα ότι, ενώ από τη μια μεριά ο γονιός διαθέτει τις φυσικές ικανότητες για να γεννήσει ένα παιδί, από την άλλη μεριά δεν είναι αυτόματα και αυτονόητο ότι διαθέτει τις ανάλογες ικανότητες για να το διαπαιδαγωγήσει. Αυτό είναι κάτι το οποίο μαθαίνεται. Κάτι στο οποίο πρέπει να βοηθήσουμε τους μέλλοντες γονείς. Για να γίνει σωστός ο προσανατολισμός απαιτείται να χρησιμοποιήσουμε τις αρχές του «επαγγελματικού προσανατολισμού», προσαρμοσμένες σε έναν γονεϊκό προσανατολισμό που θα αφορά στο «γονεϊκό επάγγελμα»

Θα συμφωνούσα προς τον τίτλο αυτό, γιατί βρίσκω ότι υπάρχουν πάρα πολλά χαρακτηριστικά που ταιριάζουν στο επάγγελμα. Ένα επάγγελμα το ασκεί κάποιος συνειδητά, με συνείδηση, με υπευθυνότητα· απαιτούνται γνώσεις γι' αυτό το επάγγελμα, χρειάζεται ένας κάποιος δυναμισμός, μια πλαστικότητα. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι εξίσου απαραίτητα για ένα γονέα που ενδιαφέρεται για το παιδί το οποίο μεγαλώνει. Ο γονιός σήμερα δεν μπορεί να είναι ένας εθελοντής και ένας ερασιτέχνης με την υποκειμενική σημασία που δίνεται συνήθως στις έννοιες αυτές. Καλείται όμως να είναι εθελοντής, επειδή θέλει τα παιδιά που γεννάει, κι ερασιτέχνης, επειδή τα αγαπάει και θέλει να τα διαπαιδαγωγήσει με τέχνη. Θα έλεγα επιγραμματικά ότι θέλω ο γονεύς να είναι υπεύθυνος σαν επαγγελματία έχοντας όμως το μεράκι του ερασιτέχνη.

